

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm XXXIII. Cum in Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

& Domus Professæ in Societate redditus nullos habere possint, Collegia autem bona immobilia, & redditus habere quidem possunt ad Scholasticorum, & Præceptorum sustentationem, ij tamen ad alium usum applicari nequeunt c. 1. *examinis Generalis*, & idem subsunt dispositioni Præpositi Generalis, ut de eis non tantum disponere possit, sed etiam ex justa causa redditus de Collegio ad Collegium, cum Societatis consensu, transferre, uti videre est apud *Suarez. 10. 4. de religione lib. 2. de prælatis c. 28. n. ult.*

II. Notandum secundò. Si administratio, aut beneficium regulari alterius monasterij professo committitur, aut commissum relinquitur, ij, ad quos facultas committendi pertinet, ea vice privati existunt, & devolutio potestatis fit ad Episcopum, vel ad Papam in exemptis; simile quid habetur in c. *cum in cunctis* 7. *S. Clerici de electione.*

CAPITVLVM XXXIII. Cum in Ecclesijs.

PARAPHRASIS.

Quando in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata Canonicus recipiendus, vel beneficij aut præbendæ collatio facienda est, absentes Canonici, si id commodè fieri potest, vocandi sunt, nisi consuetudo sit, ut ad talia non vocentur; alioquin verò, quòd in absentia eorum fieri contigerit, ab ijs postea infirmari poterit.

SUMMARIUM.

Utrum ad omnes actus capitulares absentes etiam Canonici vocari debeant, pluribus exprimitur? qua in re multum potest, secundum juris etiam concessionem, consuetudo.

I. **Q**uestio hic tractari debet, utrum ad actus capitulares omnes, etiam qui absentes sunt, Canonici seu Conventuales vocari debeant; in qua re distinguendum, an actus, qui in Capitulo tractandus est, sit electio, an verò alius capitularis actus,

v. g. alienatio bonorum. Quod atinet ad primum membrum, si videlicet sit electio Prælati, Decani, vel ordinatio Canonici, alteriusve beneficiarij, tunc omnes etiam absentes vocari debent, si valdè remoti non sunt, & commodè vocari, & accedere possunt; nihilominus tamen, licet, qui vocari debuerunt, vocati non fuerint, electio, aut collatio rata est, dummodo duæ partes Capitularium, ex ijs, qui adesse voluerunt, & potuerunt, præsentès sint, & major pars præsentium consenserit, prout hic docet *Franc. n. 2.* Verùm qui vocati non fuerunt, agere possunt de contemptu, & petere, ut electio sine ipsis facta rescindatur, prout hic dicitur, & docui in *aisp. de Prælatis* q. 86.

Excipitur primò. Nisi alia sit consuetudo Ecclesiarum, nam in forma, & modo electionis instituendæ, consuetudinis præscriptæ rationem habendam esse, indicatur in hoc cap. & tradit expressè *Gl. hic v. ff. commodè. Rota Romana in decisionib. antiquis, ubi de consuetudine decisionis* 11. n. 1. *Cardinalis Tuscanus tom. 2. practicarum conclusionum v. electio concl. 60. n. 10.*

Excipitur secundò. Nisi receptio Canonici à Capitulo fieri debeat, ad mandatum Superioris; hoc casu sufficit, si duæ partes, vel major pars Capituli congregati id faciat, secundum *Lapum hic n. 2. Anchoran. n. 2. Dominicum versu, quæro an in quibuslibet.* Quòd si aliqui hoc in casu vocati non sint, non possunt quidem agere de contemptu, verum tamen opponere contra formam processûs, aut contra personam, vel receptum non prohibentur, sicuti ex *Archidiacono Dominico* hic tradit *col. 1.* nam eadem ratione etiam alios actus possunt Capitulares impugnare, quòd illegitimè facti sint in absentia eorum, quippe cum ipsorum tanquam pertinentium ad Capitulum, interfit.

Aliam verò rationem esse aiunt *Lapus, Dominic. & Anchoran.* si Superior beneficij collationem fecerit, atque Capitulo mandet, ut exequatur, & possessionem tradat;

dat; quòd hoc casu unicuique Capitularis, mandatum, seu gratiam jam factam, alijs nolentibus, exequi possit etiam extra Capitulum, licet in excommunicatione existat, quæ etiam est doctrina *Glossæ in c. eam te v. deberes de rescriptis. Innocent. in c. bo-na 4. n. 7. de postulatione pralatorum. Abb. in c. c. eam n. 12.* qui tamen cautiùs, ac limitatiùs loquitur, si Capitulum sit in negligentia, & monitum exequi recuset, quòd singuli Capitulares exequi possint, quando mandatum non est de aliquo jure, v. g. eligendi, aut decernendi, quòd collegialiter perfici debeat, sed de solo facto, v. g. receptione, seu installatione certæ personæ; idque notandum esse monet *Abbas*, quia locum habere potest in omnibus universitatibus, quibus aliquid à Superiore mandatum.

Venio nunc ad secundum membrum, si videlicet alius capitularis actus sit, tunc refert, utrum id, de quo agitur, sit commune Capitularibus, ut singulis, quia de singulorum interesse seu jure, commodo, aut incommodo agitur, tunc omnium consensus requiritur, & unus solus se alijs omnibus opponere potest, ac prohibere, ne statuat in suum præjudicium juxta *L. sabina ff. communi dividendo*, ubi habetur, quòd in re communi melior est conditio prohibentis, & in juris regula 29. in 6. quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari. Ubi videri potest *Pinus Innocent. in c. ult. de majoritate. Abb. in c. cum omnes n. 5. Decius n. 6. de constitutionibus. Gloss. in L. per fundum. 11. ff. de servitutibus prædiorum rusticorum.* Quando verò id, de quo agitur, pluribus competit, ut universis, id est, ut universitati, seu collegio, tunc necesse non est omnes consentire, sed quod major pars præsentium statuerit, id ratum esse debet, juxta *11. lib. 3. decretal. de his qua fiunt a majore parte Capituli*, præsertim in c. 1. ubi *Abb.* legi potest. Necessarium tamen esse aiunt, ut duæ partes Capituli seu Collegij adsint, quia duæ partes ordinis, totius curiæ vicem representant *L.*

nulli 3. juncta Gl. celebri v. dua partes ff. quod cujuscunque universitatis. Ibidem Baldus & alij. Verùm in duarum partium numero ij numerari non debent, qui adesse non possunt, aut nolunt, prout tradit *Abb. in c. quapropter n. 4. & 12. de electione.* Et tradidi in disp. de Pralatis q. 37.

Quòd si verò aliquis in loco præsens non vocetur (sive per nuncium, sive per campanæ signum, prout loci consuetudo fert) qui interesse potest, & vult, is postea contradicere, & petere potest, ut acta rescindantur, prout tradit *Bart. in L. 2. ff. eodem.* Ubi ait, non valere acta, si aliqui vocati non sint, quia ij, si præsentibus fuissent, alios in aliam sententiam, contradicendo, trahere potuissent, & *Baldus in cit. L. nulli* quòd fieret injuria quibusdam non vocatis, si alij sine his decernerent, & hoc annotandum esse admonet *Commentator supra Abbatem in c. eam te. de rescriptis. n. 12.* ubi agitur de præjudicio aliquo universitatis, quòd non sufficiat citare majores seniores, aut præsidentes.

Illud tamen non improbabiler dicitur, si quispiam aliquid jussus sit facere coram Capitulo, v. g. literas Capitulo præsentare, aut cum Episcopo in Canonæ jubetur negotia tractare cum Capituli consensu, satis esse, si major pars Capitularium adsit, prout tradit *Abb. in c. ex parte n. 3. & c. postulasti. n. 14. de concessione præbende.*

Hoc verò communiter traditum est, quod *Gl. finalis hic ait. Bald. cit. loco* ad tractatus, & actus capitulares, præter electiones, & provisiones beneficiorum, necessarium non esse, ut absentes à loco vocentur, cum id jure statutum non reperiat, sicut de electionibus & provisionibus beneficiorum statutum.

Excipi debet primò, Nisi alia sit loci consuetudo, ea enim potissimum attendi debet. Secundò, Nisi causa valde ardua sit, ut necessarium videatur, & ita consultum sit, omnes etiam absentes vocari, aut interim expectari, donec adveniant, præterquam si periculum in mora sit, prout tradit *Abb. in*

a. l. n. is. de his qua sunt à majore parte Capituli, alioquin verò si non vocentur, vel non expectentur, non quidem irrita erunt acta, dummodo duæ partes, aut secundum quosdam major pars adfuerit, sed quòd alij, qui non interfuerunt, si velint, acta rescindere possint.

Aliud insuper discrimen notari debet inter eos actus, qui sunt communes pluribus, aut Capitulo, ut singulis, & eos, qui sunt communes, ut universis, quia hæc acta, non nisi à congregatis, vel simul existentibus expediri possunt, prout declaravit *Bart. & Bald. locis supra cit.* At verò quæ communia sunt pluribus, ut singulis, ea seorsim expediri, aut consensus separatim præstari potest, v. g. si duo, vel tres jus præsentandi habeant, ut singuli, non ut collegium, prout annotavit *Gl. in supra cit. l. per fundum. & Ioann. Monachus, Dominicus, Anchoran. Franc. & alij supra à Gl. finali his.*

CAPITULUM XXXIV.

Præsenti.

PARAPHRASIS.

Quod *c. 2. hoc tit. & libro à Clemente VI.* decretum erat, ut beneficia, quæ propriè in curia vacare dicuntur, videlicet per obitum beneficiariorum in curia, Pontifici reservata sint, id Bonifacius VIII. declarat, locum etiam habere, si decedant in locis vicinis curiæ. Vicinum autem locum censeri, si ultra duas diætas seu duorum dierum iter non distet ab urbe: quòd si accidat, curiam aliò transferri, v. g. Parisios, beneficia ibi decedentium Clericorum, si curiales non sunt, non censentur vacare apud Sedem, seu in curia; at verò curialium beneficia, si decedant in loco, ubi est curia, imò etiam ubi fuit curia, si fortè infirmitate impediti curiam sequi non possint, quantumvis locus remotus sit, apud Sedem, seu in curia vacare censentur. Vide, quæ dicta sunt *suprà in e. 1. & 2. hoc lib. & tit.*

1. *Ut dicantur beneficia in curia vacare per obitum beneficiati in loco vicinis curiæ, vicinus locus dicitur, qui ultra duorum dierum iter non distat à curia, attendenda tamen etiam consuetudo.*

Notandum. Locus vicinus in casu isto dicitur, qui ultra duorum dierum iter non distat, communiter autem dici solet à Doctoribus hanc decisionem locum tantum habere in isto casu, alioquin verò iudicio arbitrio, spectatis negotij circumstantijs, relinquendum esse, quis locus vicinus sit, aut remotus secundum *Gl. in c. Felici 5. de vicinarum de peni. in 6. Gl. in l. 4. §. si vicinum ff. de damno infecto.* Et alij communiter apud *Menochium in arbitrarijs qq. casu 222. n. 26.*

Addit verò *Menochius n. 14.* cum agitur de vicinitate, ratione domus, seu habitationis, vicinum dici, qui vocem alterius in loco suo exaudire possit, prout habetur in *l. 1. §. eodem autem verbo. ff. ad Senatorem Syllanianum.* Si dominus oculus lites, servos tanquam suspectos, quòd confesij fuerint, torqueri posse, si in vicino loco fuerint, aut vocem clamantis exaudire poterint.

Sequenda tamen etiam est consuetudo loci, cui verba loquentium, ac dispositionum accommodari solent, uti docuit *lib. 1. tract. 4. c. 18. n. 5.* Juxta eam verò vicinos plerumque communiter appellamus, qui in eadem nobiscum platea habitatione habent, dummodo non valde longà, sique inter se nimis distiti sint.

CAPITULUM XXXV.

Si Apostolica.

PARAPHRASIS.

Si beneficia curata, quorum collatio pertinet ad inferiorem aliquem collatorem, v. g. Episcopum, aut Capitulum, vacant apud Sedem, dum ea vacat, is, ad quem